

Pr. Ioan Andronic

Viata Sfântului Ioan din Kronstadt

Tipărită cu binecuvântarea

Înaltpreasfințitului

TEOFAN

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Editura DOXOLOGIA

Iași, 2013

În ziua de 19 octombrie a anului 1829, în comuna Sura, ținutul Pinega din gubernia Arhanghelsk, în familia cântărețului bisericesc Ilie Serghiev și a soției sale, Teodora, s-a născut un copil slăbuț pe care l-au botezat în aceeași zi cu numele Ioan, temându-se părinții să nu moară nebotezat. După botez, starea copilului s-a ameliorat și s-a normalizat. Părinții, evlavioși, au mărturisit că Dumnezeu a făcut o minune păstrând prin harul botezului viața copilului care se părea că este sortit morții. Când copilul a crescut, tatăl său îl lua cu sine la biserică și acolo îl învăța cum să se roage, iar acasă, de educația lui, se îngrijea mama sa, o femeie credincioasă. Ea a semănat în sufletul copilului sămânța virtuților creștinești, a credinței, a dragostei, a smereniei și a ascultării, pentru care fiul i-a păstrat cel mai adânc respect până la moarte. Iată un exemplu grăitor: pe când părintele Ioan era deja preot în Kronstadt, a răcit, căpătând o pneumonie gravă. Doctorii i-au prescris să înceteze mâncarea de post (era în Postul Mare) și să bea lapte. Părintele a spus că acceptă dacă mama sa îi va da binecuvântare și dezlegare. S-a trimis la Sura o

scrisoare urgentă de rugămințe din partea părintelui. Au trecut două săptămâni. Starea bolnavului se înrăutățea. Răspunsul din partea mamei a fost: „Trimit binecuvântarea mea bolnavului, iar pentru mâncare de dulce în Postul Mare nu dau dezlegare”. Doctorii l-au întrebat pe bolnav: „Și nu ai să bei nici lapte, părinte?”. El a răspuns: „Nu”. „Atunci, ai să mori”, i-au zis doctorii. Părintele, liniștit, a spus: „Fie voia Domnului! Eu m-am deprins să-i cinstesc pe părinții mei, după porunca Domnului, și nu pot să trec peste cuvântul mamei”.

Mama, deseori, îl vizita pe fiul său în Kronstadt. A murit în anul 1871. A fost înmormântată în cimitirul orașului, iar cinstitorii părintelui au construit un paraclis frumos pe mormântul ei în anul 1880.

Când copilul „Ionel” (Vania, în limba rusă) era de șase ani, tatăl său i-a cumpărat abecedar și l-a pus să învețe carte. Învățătura se începea după sistemul vechi, cu Az, Buchi, Vedi și așa mai departe. Ionel nu putea să înțeleagă deloc de ce Az este egal cu A și Buchi cu B și mergea foarte greu învățătura. Când băiatul era de zece ani, părinții l-au dat la școala primară din Arhanghelsk și se temeau că nu va putea învăța căci citea greu și numai literele de tipar. Temerea părinților

s-a adevărit. Vania era cel mai slab din toată școala și era amenințat cu eliminarea. În amintirile sale, ne povestește cât era de mândrit văzând că părinții săi cheltuiau pentru el și ultimul ban, trăind în mare lipsă. Lui Vania îi rămăsese o singură nădejde – rugăciunea. Iată ce ne povestește: „În jurul meu dormeau toți, numai eu nu dormeam. Citeam prost și nu înțelegeam cele citite, nu-mi puteam aminti cele spuse de învățător la școală. Mă prinsese deznădejdea. Am căzut în genunchi și am început să mă rog cu lacrimi. Nu știu cât m-am rugat, dar la un moment dat parcă ceva m-a scuturat, parcă căzuse de pe ochii mei o perdea, mintea mi se luminase și parcă aievea învățătorul stătea înaintea mea și eu mi-am adus aminte de tot ce ne explicase. Sufletul meu fu copleșit de bucurie și de pace. Niciodată n-am dormit așa de liniștit ca în noaptea aceea. Iar când s-a făcut ziuă, am sărit din pat și am deschis cărțile. Minune! Citesc ușor și înțeleg cele citite, ba chiar pot să le repet pe dinafară. La școală pe toate le înțelegeam și le țineam minte. Învățătorul m-a lăudat pentru că am rezolvat problemele la matematică. Astfel, din zi în zi, am învățat mai bine și am terminat școala printre cei dintâi și am urmat mai departe la Seminar”.

Seminarul Spiritual părintele Ioan l-a terminat în anul 1851, când avea vârsta de 22 de ani. Fiind cel mai bun elev al Seminarului, a fost trimis bursier la Academia Teologică din Petersburg, unde a studiat timp de patru ani.

Despre viața studențească a părintelui Ioan, protoiereul N. Gh. Gheorghievshi scrie următoarele: „Părintele Ioan a fost cel mai apropiat prieten al meu în timpul studenției. Noi stăteam alături și în auditor și în camera de studiu. Printre ceilalți studenți, părintele Ioan se deosebea prin caracterul său neobișnuit de blând și smerit și prin evlavie sa rară. După rugăciunile obișnuite de seară, noi toți ceilalți studenți ne culcam, iar el încă mult timp se ruga în genunchi în fața icoanei atârnată la patul său. În timpul studenției nu am frecventat nici seratele, nici teatrele. Tot timpul îl petreceam cu cititul cărților și adunatul materialului pentru tezele semestriale. Aparent, părintele Ioan era un student la fel ca toți ceilalți, dar un ochi mai atent putea vedea deja primele semne care vesteau un «ales», căruia Dumnezeu îi rânduia o cale cu totul neobișnuită. Un timp a fost și sub-secretar al Academiei, cu un salariu lunar de zece ruble, pe care le trimitea mamei sale rămasă văduvă. Pe lângă

salariu, el se mai bucura de un privilegiu mult râvnit – avea o cameră separată și astfel, izolat și nestingherit de nimeni, a pus început ostinelilor sale ascetice, pregătindu-se pentru monahism și misionarism în nordul Siberiei. Părintele Ioan însă se gândea adesea la viața din marele oraș, atât de lipsită de lumina Evangheliei și care prezentau un câmp larg pentru misionarism. El însă se ruga lui Dumnezeu să-i îndrepte pașii. Într-o noapte a visat că făcea slujbă într-o biserică necunoscută din Kronstadt. Privi acest vis ca un semn ceresc și se hotărî să intre în preoție”.

După terminarea Academiei, în anul 1855, a cerut-o în căsătorie pe fiica protoiereului din Kronstadt – Elisabeta. La 12 decembrie 1855, părintele Ioan a fost hirotonit preot pe seama catedralei din Kronstadt de către Preasfințitul Hristofor, rectorul Academiei.

Activitatea pastorală a părintelui Ioan

Când părintele Ioan a intrat în catedrala unde fusese rânduit să slujească, a rămas uimit: era biserica din vis. Își începu activitatea pastorală cu multă evlavie. După prima slujbă oficiată, se adresa credincioșilor cu următoarele cuvinte: „Recunosc înălțimea chemării preoțești și a datoriilor legate de ea.

Mă simt neputincios și nevrednic de această chemare, care este cea mai înaltă slujire de pe pământ, dar nădăjduiesc în mila și harul lui Dumnezeu care pe cele neputincioase le vindecă și pe cele cu lipsă le împlinește. Știu ce poate să mă facă mai mult sau mai puțin vrednic pentru această chemare: este dragostea către Hristos și către voi, iubiții mei frați. Pentru aceasta și Domnul, ridicând la chemarea apostolică pe ucenicul ce se lepădase de El, de trei ori, l-a întrebat: «Mă iubești?»; și după fiecare răspuns «Te iubesc» îi spunea: «Paște oile Mele, paște mielușeii Mei». Dragostea este atotputernică: pe cel slab îl face tare, pe cel neînsemnat, vrednic de cinste, pe cel necunoscut și străin îl face repede cunoscut și prieten. Așa lucrează dragostea cea curată, evanghelică. Domnul cel plin de dragoste către toți, să aprindă și în sufletul meu o scânteie din această dragoste cu Duhul Său cel Sfânt”.

Iar acasă i-a spus soției sale: „Lizo, familiei norocoase sunt destule și fără noi; noi să ne oferim a sluji lui Dumnezeu întru curăție, căci dacă sunt preot înseamnă că nu-mi aparțin mie, ci tuturor”. Tânăra soție, Elisabeta Constantinovala, după oarece îndoieli, s-a făcut soră de caritate, ajutându-și soțul în misiunea sa de păstor. În toate zilele, dacă se

vedeau câteva minute, căci părintele Ioan venea acasă noaptea târziu sau spre dimineață.

Pe timpul acela, când părintele Ioan a început slujba sa, Kronstadtul era un oraș deosebit. Era un fel de loc de exil pentru elementele scăpătate, corupte și lipsite de drepturi din capitala Petersburg. La periferiile orașului, în bojdeuci și bordeie, trăia o sumedenie de săraci, unii loviți de soartă, alții bețivi, desfrânați și tâlhari din fragedă copilărie. Lumea îi botezase „bosiaci”, adică descălțați, care noaptea atacau trecătorii; era primejdios să înnoptezi prin mahalalele lor.

Părintele Ioan de la început stăruia să slujească mai adesea și să predice, înlocuind cu plăcere pe alți preoți. După slujbă, își îndrepta pașii spre sălașurile „bosiacilor” și când era chemat de cineva și când nu era chemat, știind că lumea de acolo are mare nevoie de ajutor, și material și moral. El zicea: „Nu trebuie ca pe omul care e chipul și asemănarea lui Dumnezeu să-l confunzi cu răul (răutatea) care e în el pentru că răul e o nenorocire întâmplătoare, o boală, o înșelăciune, dar ființa omului – chipul lui Dumnezeu –, rămâne în el. Oamenii răi sunt oameni bolnavi, iar pe cei bolnavi trebuie să-i compătimim mai mult decât pe cei sănătoși”. De aceea, părintele Ioan se ducea în

bojdeucile și bordeiele lor nu cu treabă și cu grabă, ci se ducea la suflet de creștin, ca la fratele său care e aproape de pieire, stătea ceasuri întregi vorbind, mângâind și plângând împreună cu cei nenorociți. Acolo unde la început era primit ca un străin nepoftit, întâmpinat cu fraze grosolane, părintele Ioan, liniștit și fără supărare, se apropia de copii, îi lua în brațe, îi mângâia și vorbea cu ei. Copiii se trăgeau la părintele. Iar după copii, au început și părinții lor să se apropie sufletește de părintele Ioan. Iată ce scrie într-o scrisoare un meseriaș: „Acum eu sunt bătrân, dar țin minte bine cum l-am văzut pe părintele Ioan prima dată. Aveam 22 de ani. Mă căsătorisem de tânăr și aveam doi copilași, cel mai mare era de trei ani. Eu lucram și beam. Familia mea trăia în mare mizerie. Soția, pe ascuns, umbla cu cerutul pe la vecini. Trăiam într-un bordei sărac la marginea orașului. Odată, întorcându-mă acasă, nu prea beat, văd un părinte tânăr ținând în brațe pe băiatul meu și vorbindu-i. Copilul asculta serios. Am vrut să trag o înjurătură: «Ce mai umblă și așa fără rost?». Privirea părintelui m-a oprit! M-am simțit rușinat și am plecat ochii. Privirea lui îmi pătrundea adânc în suflet. Apoi, a început să-mi vorbească. Eu nu îndrăznesc să spun toate câte mi-a spus părintele. Spunea

că în bojdeuca mea e raiul, că acolo unde sunt copii este și căldură și bună dispoziție și că nu trebuie schimbat pe cârciumă. Nu mă mustra, ba chiar căuta motive de scuză; eu însă nu mă gândeam la nici o îndreptățire. S-a dus. Eu stăteam, tăcând, aproape să izbucnesc în lacrimi. Soția mă privea în tăcere... Și iată, de atunci, am devenit om”.

E adevărat că „bosiacii” nu deodată și nici ușor s-au plecat în fața părintelui, lăsându-se influențați. La început, li se părea că părintele caută un fel de distracție în convorbirile cu ei, neavând altceva de lucru. Cu timpul, și-au schimbat părerea, văzând faptele lui pline de dragoste nefățarnică și dărnicia lui față de săraci. Locuitorii din Kronstadt adesea îl vedeau pe părintele Ioan cu capul gol pe stradă și fără încălțăminte în picioare. Dacă termina de împărțit banii, începea să dea hainele de pe el. Parohienii de la Catedrala „Sfântul Andrei” nu o dată au alergat la soția părintelui, aducându-i câte o pereche de cizme sau pantofi și i le dădeau, zicând: „Primește, că soțul tău și-a dăruit încălțăminte și vine descălțat și nu se cuvine să umble așa”.

Cu timpul, „bosiacii” i-au spus „omul lui Dumnezeu” și au început să-l caute pe el în toate zilele. Zilnic, se adunau în grupuri

la porțița casei lui sau la ușa bisericii, cerându-i ajutor. Părintele, pe toți îi asculta cu răbdare și-i întreba despre familiile sau copiii lor. Un biograf al părintelui scrie: „Iată, parcă văd figura părintelui, care cu privirea blândă, dar pătrunzătoare, întreba pe nevoiaș: «Nu cumva mă înșeli pe mine, fratele meu în Hristos? Bani mulți nu am și pe mulți trebuie să-i ajut». Apoi, părintele îi dădea bani sau pleca la prăvălie și acolo personal cumpăra haine, încălțăminte și alimente pe care le împărțea fiecăruia după trebuința lui”.

Părintele împărțea tot salariul și tot venitul ce-l primea de la biserică; acasă nu aducea nici un ban. Și părintele nu se mulțumea cu atât. Știa că sunt mulți care n-au curajul să ceară, se rușinează, dar sunt apăsăți de nenorociri sau împovărați cu păcate. La aceia se ducea el singur. Era impresionant obiceiul său de a umbla noaptea, cutreierând mahalalele orașului. Între orele 11 și 12 trebuia să fie pe stradă, afară; era ora rugăciunii când părintele Ioan se ruga fie stând la un colț de stradă, fie mergând. Toți fiii săi sufletești respectau ora aceea. După ora 12, părintele era din nou la dispoziția aproapelui său. Dacă era poftit de cineva, se ducea cu plăcere, iar când nu-l chema nimeni se ducea singur la „lumina întârziată”. Acolo,

plângea cu cei nenorociți sau se veselea cu cei fericiți. Astfel, aprinse în multe inimi „lumina” credinței. Zâbin povestește: „Se duce părintele la o familie săracă și vede că n-au ce mânca. Într-un colț, zace bolnavă mama, în altul, tremură de frig copiii mici și flămânzi. Părintele se duce singur la prăvălie și cumpără de mâncare pentru copii, se duce la farmacie și ia medicamente pentru bolnavă sau vine însoțit de un medic. Părintele nu se grăbește, ci înconjoară toată familia nenorocită cu toată grija și atenția, parcă ar fi rudele sale cele mai apropiate și le dă și ultimul ban, plecând mulțumit, cu încrederea că milostivul Dumnezeu îi va trimite și mai departe mijloace pentru mângâierea celor nevoiași”.

Părintele îi ajuta mult pe fiii săi duhovnicești și pe alte căi. Era îndrăzneț și nu lăsa în pace pe cei mari, ca și văduva din Evanghelie, până când nu vedea împlinită cererea, fie că era vorba de iertarea celor vinovați, de dreptatea celor obijduiți sau de primirea în serviciu a celor apți să se întrețină din propria lor muncă.

Vara, părintelui Ioan îi plăcea să stea de vorbă cu fiii săi afară din oraș, la câmp. Venea înconjurat de o droaie de copii și se așeza pe iarbă, copiii la picioarele lui sau

chiar în brațele lui cei mai mici. Acolo, părintele le vorbea despre Iisus, despre dragoste și milostivire. Așa treceau zilele. Și „bosiicii”, văzând că-i „omul lui Dumnezeu”, au început să-l cheme pe la casele lor nu numai pentru necazuri și nevoi, ci și pentru rugăciune, sfințirea caselor și binecuvântare. La zile mari, îl poșteau la masa lor, și părintele venea cu dragoste și le vorbea de „Împărăție”.

Părintele nu pierdea din vedere nici sufletele necăjite din celelalte pături sociale. Iată ce ne povestește un negustor din Kronstadt: „Eram încă tânăr când mi-a murit soția, lăsându-mă cu un copil mic de trei ani. Mă chinuia jalea după soția mea și grija că nu sunt în stare să dau copilului o educație cuvenită. Pe copil l-am lăsat să crească de capul lui, prăvălia o lăsam pe seama vânzătorilor, iar eu am început să beau. Într-o dimineață, mă întâlnesc pe stradă cu părintele Ioan, care venea de la catedrală, după slujba Liturghiei. Mă binecuvântează și-mi zice: «Fratele meu, veneam la tine, vreau să stau de vorbă cu tine». Ne-am dus la gazda mea. Părintele s-a așezat și a început să-mi spună: «Mi-i jale de tine, robul lui Dumnezeu! De mult observ purtarea ta și tot credeam că-ți vei veni în fire. Ascultă-mă, lasă-te de trândăvie,